

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Görüşleri (Akdeniz Üniversitesi Örneği)¹

Seda Alpaslan² Yüksel Kaştan³

Anahtar Kelimeler

Özet

Sosyal Bilgiler
Öğretmen adayları
Okul deneyimi

Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik görüşlerini tespit etmektir. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında 4. sınıfta okuyan 56 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma modeli benimsenerek, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgiler ve ifadelerin yer aldığı “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Görüşleri” adlı anket kullanılmıştır. Araştırma verileri IBM SPSS 20.0 programı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak Sosyal Bilgiler Eğitimi programında öğrenim gören öğretmen adaylarının dersin uygulanmasının gerekli ve önemli olduğu, ancak uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının dersin uygulanmasında isteksiz oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Makale Bilgisi

Gönderim Tarihi: 28.11.2019
Kabul Tarihi: 31.12.2019
Elektronik Yayın Tarihi:
01.01.2020

APA'ya göre alıntılama: Alpaslan, S. ve Kaştan, Y.(2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri (Akdeniz Üniversitesi örneği). *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 1(2), 199-214.

Cited as (APA) Alpaslan, S., & Kaştan, Y. (2019). Social studies teacher candidates' opinions on school experience (Case of Akdeniz University). *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences (CALESS)*, 1(2), 199-214.

¹ Bu çalışma 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda Bildiri olarak sunulmuştur.

² Doktora öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya, e-posta: seda_alpaslan@hotmail.com

³ Prof. Dr. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya e-posta: kastanyuksel@hotmail.com

Social Studies Teacher Candidates' Opinions on School Experience (Case of Akdeniz University)

Keywords

Social Studies
Teacher Candidates
School Experience

Abstract

The purpose of this study is to determine the opinions of the teacher candidates who are studying in the Social Studies Education section towards the School Experience lesson. The research was carried out in the fall semester of 2016-2017 academic year through 56 teacher candidates in the 4th grade in the Department of Social Studies Education of Akdeniz University. The quantitative research model was adopted and a survey called "social studies teacher candidates' views on school experience lesson" was used, which included personal information and statements developed by the researcher as a data collection tool. The study data were analyzed with the IBM SPSS 20.0 program. As a result, it has been reached that it is necessary and important for the teacher candidates who are studying in Social Studies Education program to be applied but they are reluctant to apply the course.

Article Info

Received: 28.11.2019

Accepted: 31.12.2019

Online Published: 01.01.20120

1. GİRİŞ

Gelecek nesillerin oluşmasında öğretmenler önemli bir paya sahiptir. Türkiye gibi gelişmekte olan toplumların, gelişmiş toplumlar seviyesine ulaşabilmeleri için nitelikli insan kaynağına ihtiyacı vardır. Nitelikli insan kaynağını ortaya çıkaracak olanlar ise öğretmenlerdir. Bu açıdan ülkemizde öğretmen yetiştirmek de önemli bir meseledir. (Üstün vd. 2004). Kaliteli bir öğretim-öğrenme sürecinin gerçekleştirilmesi için nitelikli öğretmenler yetiştirilmesi son derece önemlidir (Kasap, 2015). Çünkü eğitim sisteminin başarısı buna bağlıdır.

Öğretmen yetiştirme kapsamlı bir iştir. Eğitim sistemi içindeki en önemli unsurun öğretmenlik mesleği olduğu düşünülürse öğretmen yetiştirme programının kaliteli olması gerektiği açıktır. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarına, deneyim kazanmak, okul ortamını bir öğretmen gözüyle değerlendirmek, öğretmenlik mesleğini yakından tanıyarak, hizmet öncesinde uygulama imkânı bulabilmeleri amacıyla öğretmenlik uygulaması dersleri verilmektedir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3797 sayılı Milli Eğitim bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanun'un ilgili hükümleri

esas alınarak bir yönerge hazırlanmıştır (MEB, 1998). Buna göre, Okul Deneyimi dersi öğretmen adayının uygulama yapacağı okulda, öğrenme-öğretme sürecinde gözlem, uygulama ve değerlendirme yapmak amacıyla planlanan bir derstir. Okul Deneyimi dersi haftada bir gün olmak koşuluyla bir dönem sürmekte ve öğretmen adayının öğretime planlı bir biçimde katılması amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler, onlara öğrencilerle bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa kısa sürede öğretmenlik deneyimi kazanma fırsatı sağlamalıdır. Amaç; Okul Deneyimi dersi tamamlandığında öğretmen adaylarının, sınıf içi öğretim de kullanılabilecek kısa süreli etkinlikler planlayabilme ve uygulayabilme, öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme, okulda diğer öğretmenlerle verimli ve uyumlu çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma gibi özellikleri elde etmesidir (YÖK/Dünya Bankası, 1998).

Okul deneyimi dersi ile öğretmen adaylarından mesleki anlamda kendilerini yetiştirebilmeleri, derslerle ilgili araç ve gereçleri ve materyalleri aktif olarak kullanabilmeleri, öğrencileri ölçme ve değerlendirmeye tabi tutabilmeleri ve sonuç olarak edindikleri deneyimi uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve diğer öğretmen adayı arkadaşlarıyla paylaşarak kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir (Sarıçoban, 2008).

İlgili literatür incelendiğinde, İlköğretim Matematik öğretmenliği, Sosyal bilgiler Öğretmenliği, Fen bilimleri, Sosyal bilimler ve eğitim fakültesinde öğrenim gören diğer öğrenmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşlerini ortaya koyan birçok araştırma yapıldığı görülmüştür. Yapılan bir çalışmada, öğrencilerin bakış açıları üzerinde, öğretim uygulamasının ders ortamında öğretilenlerden çok daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır (Yılmaz ve Koç, 2012). Topkaya ve Yalın (2005), Okul Deneyimi derslerini öğretmen adayı için hem kişisel hem de mesleki bir gelişim süreci olarak ifade etmişlerdir. Ören vd. (2009), çalışmalarında öğretmen adaylarının okul deneyimi dersini yararlı ve gerekli bulduğu sonucuna varmışlardır. Kudu vd. (2006) ise araştırmalarında öğretmen adaylarının okul deneyimi uygulamalarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Özmen (2008), araştırmasında öğretmen adaylarının okul deneyimi dersinin uygulanmasından memnun olduklarını bununla birlikte uygulama öğretim elemanlarının dönütlerinin yeterli olmadığını düşündüklerini tespit etmiştir.

Bütün bu çalışmalara bakıldığında şu sonuca varmak mümkündür ki o da Okul Deneyimi dersinin yapılmasının gerekli ve yararlı olduğudur. Bununla birlikte

dersin uygulanmasında bazı olumsuzluklar karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma ile öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşlerini kendileri, uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı, okul ortamı ve okul idaresi çerçevesinde tespit ederek söz konusu olumsuzluklar ile ilgili çözüm önerileri sunmaktır.

1.1.Problem ve Alt Problemler

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik görüşleri nelerdir?

1-Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili kendilerine yönelik görüşleri nelerdir?

2-Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili uygulama öğretmene yönelik görüşleri nelerdir?

3- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili uygulama öğretim elemanına yönelik görüşleri nelerdir?

4- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili uygulama okuluna yönelik görüşleri nelerdir?

5- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili okul idaresine yönelik görüşleri nelerdir?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik görüşlerini, kendileri, uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı, uygulama okulu ve okul idaresi çerçevesinde tespit etmektir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Genel olarak öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri konusunda Sosyal Bilgiler öğretmen adayları örneklem olarak alınsa da literatürde doğrudan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri ile ilgili çok fazla çalışma yapılmadığı görülmüştür. Sosyal Bilgiler dersini verecek olan öğretmen adaylarının kendilerini mesleğe hazırlamakta önemli bir rolü olan okul deneyimi dersine yönelik görüşlerinin ne olduğunu tespit etmek ve bu araştırmanın sonuçları doğrultusunda uygulama ile ilgili artıları ve eksikleri ortaya

koyarak, eksiklikler için çözüm üretmek adına araştırma önemlidir. Bu anlamada araştırmanın literatüre katkı yapacağı düşünülmektedir.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel araştırma yöntemiyle hazırlanmıştır. Araştırma betimsel nitelikli tarama modeli (survey) benimsenerek yürütülmüştür. Tarama modeli, bireylerin tutum, görüş, fikir, inanç değer vb. bilgilere ulaşmayı hedefleyen araştırma türlerinde kullanılır (McMillan ve Schumacher, 2001).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Akdeniz Üniversitesi 2016-2017 eğitim-öğretim yılı Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümü 4. sınıfta okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evren kapsamında gönüllülük esasına göre araştırmaya katılan 34 erkek (%60,7), 24 kadın (%39,3) olmak üzere toplam 56 öğretmen adaydır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi ile ilgili görüşlerini saptamak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen “sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşleri” anketinden yararlanılarak toplanmıştır. Anket öğretmen adaylarının kendileri (27), uygulama öğretmeni (7), uygulama öğretim elemanı (7), uygulama okulu (3) ve okul idaresi (5) hakkında olmak üzere toplamda 49 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin dört tanesi olumsuz köklüdür.

Anket maddeleri belirlendikten sonra uzman görüşüne başvurulmuş ve maddeler uzman tarafından incelendikten sonra başlangıçta 50 maddeden oluşan anketten 1 madde tekrar niteliğinde olduğundan dolayı çıkarılmıştır. 49 maddelik anket ile Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi bölümünden 4. sınıftan 10 öğretmen adayı üzerinde pilot bir çalışma yapılmıştır. Sonuç olarak anketin istenileni saptamakta yeterli olduğu görülmüştür.

2.4.Verilerin Analizi

Araştırmada anket ile toplanan veriler SPSS 20.0 istatistik programı kullanılarak bilgisayara girişleri yapılmıştır. Burada betimsel istatistik tekniklerinden frekans ve

yüzde değerleri bulunarak bunlar tablo haline getirilmiştir. Ayrıca güvenilirlik analizi yapmak için Alpha modeli kullanılmıştır. Cronbach's Alpha değeri 0,70 ve üstünde bir değer ise ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilir (Durmuş vd. 2013). Analiz sonucunda Cronbach's Alpha değeri 0,887 bulunmuş olup bu değer ölçeğin güvenilirliğini ispatlamaktadır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular, araştırma problemlerine uygun olarak verilmiştir.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili kendilerine yönelik görüşleri Tablo 1'de verilmiştir. Öğretmen adaylarının %73,2'sinin "Okul Deneyimi dersinin gerekli olduğunu düşünüyorum"; %44,6'sinin "Okul Deneyimi dersi ile öğrenciyi yakından tanıma ve gözleme fırsatı buldum"; %50'sinin "Okul Deneyimi dersi ile bir öğretmenin alanındaki yeniliklere açık olması gerektiğini anladım"; %50'sinin "Okul Deneyimi dersi ile bir öğretmenin alanındaki yenilikleri takip etmesi gerektiğini anladım"; %50'sinin "Okul Deneyimi dersi ile bir öğretmenin teknolojik gelişmelerden haberdar olması gerektiğini anladım" ifadelerine "tamamen katılıyorum"; %30,4'ünün "Okul Deneyimi dersi saatini-süresini yetersiz buluyorum"; %42,9'unun "Okul Deneyimi dersi sayesinde doğru bir meslek seçimi yaptığımı gördüm"; %41,1'inin "Okul Deneyimi dersi ile mesleki becerilerimin geliştiğini hissettim"; %41,1'inin "Okul Deneyimi dersi sayesinde kendimi ifade edebilme ve iletişim kurabilme becerilerimin geliştiğini fark ettim"; %41,1'inin "Okul Deneyimi dersinde mikro öğretim tekniğinin uygulanması gerektiğini düşünüyorum"; %42,9'unun "Okul Deneyimi dersi ile hangi öğretim yöntemlerinin öğrencinin derse aktif olarak katılmasını sağladığını gördüm"; %46,4'ünün "Okul Deneyimi dersi ile ölçme ve değerlendirme yapabilme konusunda deneyim edindim"; %53,6'sının "Okul Deneyimi dersi ile sınıfa nasıl hakim olmam gerektiğini gördüm"; %50'sinin "Okul Deneyimi dersi sayesinde demokratik bir sınıf ortamını nasıl oluşturabileceğimi gördüm"; %35,7'sinin "Okul Deneyimi dersi esnasında öğrencilerden olumsuz bir tepki almadım"; %37,5'inin "Okul Deneyimi dersi süresince en az bir defa uygulama öğretmenin eşliğinde, alana yönelik bir okul gezisi düzenlenmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum"; %46,6'sının "Okul Deneyimi dersi ile uygulama öğretmenin deneyimlerinden yararlanma fırsatı buldum"; %57,1'inin "Okul Deneyimi dersi esnasında okul ortamını bir öğretmen gözüyle değerlendirme fırsatı buldum"; %46,6'sının "Okul Deneyimi dersi sayesinde nöbetçi öğretmenin görev ve sorumluluklarının neler olduğunu gördüm";

%33,9'unun "Okul Deneyimi dersi sayesinde okul idaresinin nasıl yapıldığını gözlemleme fırsatı buldum" ifadelerine "katılıyorum"; %42,9'unun "Okul Deneyimi dersi sayesinde heyecanımı yendim"; %32,1'inin "Okul Deneyimi için gittiğim okulda kendimi oranın bir parçası gibi hissediyor ve yabancılık çekmiyorum" ifadelerine "kısmen katılıyorum"; %30,4'ünün "Okul Deneyimi dersi sayesinde eğitsel kol çalışmalarında hangi etkinliklerin yapıldığını görme fırsatı buldum"; %32,1'inin "Okul Deneyimi dersi ile okul idaresi-öğretmen-veli koordinasyonunun nasıl sağlandığını gözlemledim" ifadelerine "katılmıyorum" şeklinde yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Bununla beraber ilgili kısımda öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre en düşük aritmetik ortalama 2,57 iken, en yüksek aritmetik ortalama ise 4,57' dir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersi İle İlgili Görüşleri

Madde	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
1	1	1,8	1	1,8	4	7,1	9	16,1	41	73,2	4,57
*2	8	14,3	10	17,9	12	21,4	17	30,4	9	16,1	3,16
3	2	3,6	5	8,9	10	17,9	24	42,9	15	28,8	3,80
4	1	1,8	6	10,7	24	42,9	17	30,4	8	14,3	3,78
5	-	-	3	5,4	18	32,1	19	33,9	16	28,6	3,44
6	1	1,8	6	10,7	15	26,8	23	41,1	11	19,6	3,85
7	1	1,8	7	12,5	16	28,6	23	41,1	9	16,1	3,57
8	3	5,4	3	5,4	14	25,0	21	37,5	15	26,8	3,75
9	6	10,7	3	5,4	17	30,4	23	41,1	7	12,5	3,39
10	-	-	1	1,8	7	12,5	23	41,1	25	44,6	4,28
11	1	1,8	1	1,8	15	26,8	24	42,9	15	26,8	3,91
12	1	1,8	7	12,5	15	26,8	26	46,4	7	12,5	4,10
13	2	3,6	2	3,6	5	8,9	30	53,6	17	30,4	4,03
14	4	7,1	3	5,4	12	21,4	28	50,0	9	16,1	3,62
15	1	1,8	5	8,9	14	25,0	20	35,7	16	28,6	3,80
16	-	-	2	3,6	3	5,4	23	41,1	28	50,0	4,37
17	1	1,8	-	-	4	7,1	23	41,1	28	50,0	4,32
18	1	1,8	2	3,6	3	5,4	22	39,3	28	50,0	4,08
19	1	1,8	1	1,8	10	17,9	24	42,9	20	35,7	3,83
20	2	3,6	4	7,1	12	21,4	21	37,5	17	30,4	4,57
21	-	-	3	5,4	10	17,9	25	44,6	18	32,1	4,03
36	-	-	4	7,1	7	12,5	32	57,1	13	23,2	3,96
37	4	7,1	6	10,7	11	19,6	25	44,6	10	17,9	3,55
38	7	12,5	17	30,4	13	23,2	15	26,8	4	7,1	2,85
41	4	7,1	13	23,2	18	32,1	12	21,4	9	16,1	3,16
43	12	21,4	18	32,1	11	19,6	12	21,4	3	5,4	2,57
44	10	17,9	13	23,2	12	21,4	19	33,9	2	3,6	2,82

* ile gösterilen maddeler ters puanlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama öğretmenine yönelik görüşleri Tablo 2’de verilmiştir. Buna göre Öğretmen adaylarının %41,1’inin “uygulama öğretmenin okul deneyimi dersinin yapılmasından hoşnut olmadığını düşünüyorum”; %50’sinin “uygulama öğretmenin bana katkı sağladığını düşünüyorum”; %42,9’unun “uygulama öğretmenin alan bilgisi konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum”; %50’sinin “uygulama öğretmenin derse hazırlıklı geldiğini düşünüyorum”; %41,1’inin “uygulama öğretmenin ders planına uygun hareket ettiğini gördüm”; %37,5’inin “uygulama öğretmenin bu mesleği sevmemde katkısı olduğunu düşünüyorum” ifadelerine “katılıyorum”; “uygulama öğretmenin derste birden çok materyal kullandığını gördüm” ifadesine %25’inin “kısmen katılıyorum”; %23,2’sinin “katılıyorum”; %14,3’ünün “tamamen katılıyorum”; %13,2’sinin “katılmıyorum”; %14,3’ünün “hiç katılmıyorum” şeklinde yanıt verdikleri bulunmuştur. Ayrıca ilgili kısımda öğretmen adaylarının verdikleri yanıtlara göre en düşük aritmetik ortalama 3,00 iken, en yüksek aritmetik ortalama ise 4,05’tir.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersi İle İlgili Uygulama Öğretmenine Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		— X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
22	-	-	1	1,8	11	19,6	28	50,0	16	28,6	4,05
23	5	8,9	7	12,5	15	26,8	21	37,5	8	14,3	3,35
24	1	1,8	4	7,1	12	21,4	24	42,9	15	26,8	3,85
25	1	1,8	3	5,4	9	16,1	28	50,0	15	26,8	3,94
26	4	7,1	5	8,9	13	23,2	23	41,1	11	19,6	3,57
27	8	14,3	13	13,2	14	25,0	13	23,2	8	14,3	3,00
28*	3	8,9	6	10,7	10	17,9	12	21,4	23	41,1	3,75

* ile gösterilen maddeler ters puanlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama öğretim elemanına (danışman) yönelik görüşleri Tablo 3’te verilmiştir. Öğretmen adaylarının %42,9’unun “uygulama öğretim elemanının okul deneyimi dersinin yapılmasından hoşnut olmadığını düşünüyorum” ifadesine “tamamen katılıyorum”; “uygulama öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olduğunu düşünüyorum” ifadesine %28,6’sının “katılmıyorum”; %19,6’sının “hiç katılmıyorum”; %25’inin “kısmen katılıyorum”; %14,3’ünün “tamamen katılıyorum”; %12,5’inin “katılıyorum”; %33,9’unun “uygulama öğretim elemanı program ile ilgili beni bilgilendirdi”; %37,5’inin “uygulama öğretim elemanı ile Okul Deneyimi dersi çerçevesinde düzenli olarak görüşmeler yaptık”; %35,7’sinin “uygulama öğretim elemanı bana yazılı ve sözlü dönütler verdi”; %33,9’unun “uygulama öğretim elemanı uygulama öğretmeni ile görüşüp, benim başarıyı arttıracak ve beni

geliştirecek tavsiyelerde bulundu” ifadelerine “katılıyorum”; “uygulama öğretim elemanı Okul Deneyimi dersindeki etkinlikler ile ilgili bana tavsiyeler verdi” %28,6’sının “katılıyorum”; %26,8’inin “tamamen katılıyorum”; %19,6’sının “kısmen katılıyorum”; %16,1’inin “katılmıyorum”; %8,9’unun “hiç katılmıyorum” şeklinde yanıtlar verdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ilgili kısımda öğretmen adaylarının verdiği yanıtlara bakılarak en düşük aritmetik ortalama 1,98 iken, en yüksek aritmetik ortalama da 3,76’dır.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersi İle İlgili Uygulama Öğretim Elemanına (Danışman) Yönelik Görüşleri

Madde	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		— X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
29*	8	14,3	7	12,5	14	25,0	16	28,6	11	19,6	2,73
30*	3	5,4	4	7,1	6	10,7	19	33,9	24	42,9	1,98
31	2	3,6	6	10,7	12	21,4	19	33,9	17	30,4	3,76
32	5	8,9	9	16,1	11	19,6	16	28,6	15	26,8	3,48
33	7	12,5	9	16,1	12	21,4	21	37,5	7	12,5	3,21
34	4	7,1	8	14,3	15	26,8	20	35,7	9	16,1	3,39
35	4	7,1	12	21,4	14	25,0	19	33,9	7	12,5	3,23

* ile gösterilen maddeler ters puanlanmıştır.

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama okul idaresine yönelik görüşleri Tablo 4’te verilmiştir. Öğretmen adaylarının “okul idaresi beni diğer öğretmenlerden ayırmadığını düşünüyorum” ifadesine %25’inin “katılıyorum”; %23,2’sinin “kısmen katılıyorum”; %23,2’sinin “katılmıyorum”; %19,6’sının “hiç katılmıyorum” şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür. Adayların %32,1’i “okul idaresinin resmi evraklar ve öğrenci dosyaları ile ilgili nasıl bir düzen oluşturduğunu gözlemledim”; %41,1’i “okul idaresinin okul temizliği ve güvenliği ile ilgili gerekli önlemleri aldığını düşünüyorum” ifadelerine “katılıyorum” şeklinde yanıt verirken; “okul idaresinin öğrenci kılık kıyafetine özen gösterdiğini düşünüyorum” ifadesine adayların %28,6’sının “katılıyorum”; %25’inin “kısmen katılıyorum”; %23,2’sinin “hiç katılmıyorum”; %8,9’unun “tamamen katılıyorum” şeklinde yanıt verdikleri tespit edilmiştir. “Okul idaresi farklı öğretmen adaylarını gözlemleyebilmem için bana fırsat verdi” ifadesine ise adaylar %33,9’unun “hiç katılmıyorum” şeklinde yanıt vermişlerdir. Verilen yanıtlar doğrultusunda en düşük aritmetik ortalama 2,48, en yüksek aritmetik ortalama 3,48’dir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama okul idaresine yönelik görüşleri

Madde	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		— X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
	40	11	19,6	13	23,2	13	23,2	14	25,0	5	
42	19	33,9	11	19,6	9	16,1	14	25,0	3	5,4	2,48
45	9	16,1	11	19,6	11	19,6	18	32,1	7	12,5	3,05
46	3	5,4	6	10,7	16	28,6	23	41,1	8	14,3	3,48
47	13	23,2	8	14,3	14	25,0	16	28,6	5	8,9	2,85

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama okulu yönelik görüşleri Tablo 5'te verilmiştir. Öğretmen adaylarının “uygulama okulunda uygulama öğretmeninden başka diğer öğretmenlerin de bana destek olduklarını düşünüyorum” ifadesine %30,4’ünün “katılıyorum”; %30,4’ünün de “katılmıyorum”; “uygulama okulundaki kütüphanenin yeterli olduğunu düşünüyorum” ifadesine %30,4’ünün “katılmıyorum”; %28,6’sının “kısmen katılıyorum”; %19,6’sının “hiç katılmıyorum”; %14,3’ünün “katılıyorum”; %7,1’inin de “tamamen katılıyorum”; “uygulama okulunda kantinde bulunan yiyecek ve içeceklerin öğrencilerin gelişimi ve sağlığı açısından denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum” ifadesine %48,2’sinin “tamamen katılıyorum” şeklinde yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Buna ilaveten, elde edilen veriler sonucunda en düşük aritmetik ortalama 2,58 ve en yüksek aritmetik ortalama da 3,91’dir.

Tablo 5. Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Okul deneyimi dersi ile ilgili uygulama okulu yönelik görüşleri

Madde	Hiç Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		— X
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	
	39	9	16,1	17	30,4	8	14,3	17	30,4	5	
48	11	19,6	17	30,4	16	28,6	8	14,3	4	7,1	2,58
49	4	7,1	4	7,1	12	21,4	9	16,1	27	48,2	3,91

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgulardan ilki, Okul Deneyimi dersinin yapılmasının gerekli ve yararlı olduğu bununla beraber sürenin yetersiz olduğudur. Ulaşılan bu bulgular, Demircan (2007); Turgut vd. (2006); Kasap (2015); Yapıcılar ve Yapıcılar (2004); Yılmaz ve Koç’un (2012) çalışmalarına paralellik göstermektedir. Ünlü ve Karahan (2010) öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi ile ilgili olumlu tutuma sahip olduklarını tespit etmiştir. İlgili araştırmalarda da Okul Deneyimi dersinin yapılmasının gerekli ve

önemli olduğu sonucunun çıkması, öğretmen adaylarının bu dersi önemli bulduklarının bir göstergesi olarak düşünülebilir.

Araştırma bulgularından ikincisi öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersi ile ilgili kendine yönelik görüşleri ile alakalıdır. Buna göre öğretmen adayları, dersin mesleki deneyim ve tecrübe kazanmaları, kendilerini geliştirmeleri, iletişim becerilerini arttırmaları, mesleki anlamda kendilerine olan güvenlerini arttırmaları, öğrenciyi yakından tanımaları ve onları derse nasıl katacaklarına dair fikir edinmeleri, eğitimde teknoloji kullanımının faydasını ve önemini anlamalarına imkân sağladığı düşünülmektedir. Araştırmanın bu bulgusu, Demir (2012); Kasap (2015); Aytaçlı (2012); Demircan (2007); Turgut vd. (2006); Yılmaz ve Koç (2012); Yapıcılar ve Yapıcılar'ın (2004) araştırmalarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularından üçüncüsü uygulama öğretmeni ile ilgilidir. Adaylar uygulama öğretmenin Okul Deneyimi dersinin uygulanması ile ilgili hoşnut olmadığı görüşüne büyük oranda katılmışlardır. Araştırmanın bu bulgusu, Demircan (2007); Aytaçlı (2012); Kasap'ın (2015) araştırmalarıyla da tutarlılık göstermektedir. Bununla beraber adaylar, uygulama öğretmenin öğretmenlik mesleğini sevmelerinde katkı yaptığını da ifade etmişlerdir. Bu bulgu da Turgut vd.'nin (2006) araştırması ile paraleldir.

Araştırma bulgularından dördüncüsü uygulama öğretim elemanına (danışman) yöneliktir. Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanının dersin uygulanması ile ilgili olarak hoşnut olmadığını bununla beraber ders ile ilgili yardımcı olduğunu ve dönüt verdiğini ifade etmektedirler. Araştırmanın bu bulgusu Oral ve Dağlı (2006); Kasap (2015) ve Demircan'ın (2007) elde ettiği bulgular ile paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularından beşincisi okul idaresi ile ilgili olanıdır ki, burada adaylardan yarıya yakını okul idaresinin kendilerini diğer öğretmenler gibi görmediğini belirtmektedir. Ayrıca başka uygulama öğretmenlerini gözlemlemek için idarenin kendilerine fırsat vermediklerini ifade etmektedirler. Bu bulgular, Demircan (2007); Aytaçlı (2012); Yılmaz ve Koç'un (2012) araştırmalarıyla örtüşmektedir.

Araştırma bulgularından son olarak okul ortamı ile ilgili ifadelere baktığımızda öğretmen adayları, uygulama okulundaki kütüphanenin yetersiz olduğu belirtmekte ve kantinde satılan yiyecek ve içeceklerin denetime tabi tutulması gerektiğini düşünmektedir.

5. ÖNERİLER

-Okul Deneyimi dersi, şüphesiz bir şekilde, öğretmen adaylarını öğretmenlik mesleğine hazırlamak açısından gerekli ve önemlidir. Dersin süresi ise genel olarak yetersiz bulunduğundan bu konuyla ilgili gerekli çalışmalar yapılmalı ve adayların mesleki deneyim kazanmalarına imkân veren bu dersin süresi arttırılmalıdır.

-Yine bu araştırma sonucunda elde ettiğimiz verilerde adaylar uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının dersin uygulanması ile ilgili hoşnut olmadığı algısını taşımaktadırlar. Bu bakımdan hem uygulama öğretmenin hem uygulama öğretim elemanının seçiminde, dersin uygulanmasında ve adaya rehberlik etmekte istekli ve öğretmen adayına yardımcı olup, mesleği sevdirecek, mesleği, okul ortamını, sınıf ortamını vs. ona tanıtmaya gönüllü kimseler olmalarına dikkat edilmelidir.

-Okul idaresinin de öğretmen adaylarının yabancılaşma çekmemeleri ve okul ortamına çabuk adapte olmaları bakımından adaylar ile daha yakından ilgilenmeleri ve onları okulun en az bir kadrolu öğretmeni kadar benimsemeleri bunu da adaylara hissettirmeleri faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aytaçlı, B. (2012). *İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Demir, Y. (2012). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersi Kapsamında Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Demircan, C. (2007). Okul deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 119-132.
- Durmuş, B., Yurtkoru, S. ve Çinko, M. (2013). Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi(5.Baskı). İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Kasap, G. (2015) *Öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Giresun Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Giresun.

- Kudu, M., Özbek, R. ve Bindak, R. (2006). Okul deneyimi- I uygulamasına ilişkin öğrenci algıları (Dicle Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (15), 99-109.
- Mcmillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in Education: A Conceptual Introduction* (5th ed.). New York: Longman.
- MEB (1998). Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge, Tebliğler Dergisi.
- Oral, B. ve Dağlı, A., (1999). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimine İlişkin Algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 254, 18- 24.
- Ören, F., Seyfettin, Ö. ve Erdoğmuş, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (58), 217-246.
- Özmen, H. (2008). Okul deneyimi-I ve okul deneyimi-II derslerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 31-55.
- Topkaya, E. Z. ve Yalın, M. (2005). Uygulama öğretmenliğine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 1(1-2), 14-24.
- Turgut, M., Yılmaz, S. ve Firuzan, A. (2008). Okul deneyimi uygulama sürecinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8(2), 1-26.
- Ünlü, H. ve Karahan, B. G.(2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 125-134.
- Üstün, E., Erkan, S. ve Akman, B. (2004). Türkiye'de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Manas Dergisi*, 10, 129-136.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M.(2004).öğretmen adaylarının okul deneyimi I dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online Dergisi*, 3(2), 54-59.

Yılmaz, Y. ve Koç, F. (2019). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına ilişkin öğretmen adaylarının tutumları. <http://www.academia.edu/3405173> . Erişim: 22.07.2019.

YÖK/Dünya Bankası (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği*, Ankara: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.

7. EKLER

EK1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Görüşleri

Kişisel Bilgiler
Cinsiyet: Kız ( ) Erkek ( )
Yaş: _____
Gelir Durumu: KYK Bursu ( ) Anne-Baba Desteği ( ) Kendim ( ) Diğer ( )

Bu anket, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Okul deneyimi dersi, öğretmen adaylarının mesleki deneyim kazanması ve okul ortamını analiz etmesinde önemli bir aşamadır.

Ankette yer alan ifadeye hiç katılmıyorsanız 1, katılmıyorsanız 2, kısmen katılıyorsanız 3, katılıyorsanız 4, tamamen katılıyorsanız 5'i işaretleyiniz.

Bu anket yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacak başka kişiler ya da kurumlar ile paylaşılmayacaktır.

Araştırmanın sonucunun sağlıklı olabilmesi için anketi özenle ve samimiyetle doldurmanız ve boş bırakmamanız oldukça önemlidir.

Desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Seda ALPASLAN

İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Okul deneyimi;					
1. Dersinin gerekli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
2. Dersinin saatini-süresini yetersiz buluyorum.	1	2	3	4	5
3. Dersi sayesinde doğru bir meslek seçtiğimi gördüm.	1	2	3	4	5
4. Dersi sayesinde heyecanımı yendim.	1	2	3	4	5
5. Dersi ile bu mesleği yapabileceğime dair kendime güvenim geldi.	1	2	3	4	5
6. Dersi ile mesleki becerilerimin geliştiğini hissettim	1	2	3	4	5
7. Dersi sayesinde kendimi ifade edebilme ve iletişim kurabilme becerilerimin geliştiğini fark ettim.	1	2	3	4	5
8. Dersi ile alanımda eksiklerim olduğunu fark ettim.	1	2	3	4	5
9. Dersinde mikro öğretim tekniğinin uygulanması gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
10. Dersi ile öğrenciyi yakından tanıma ve gözleme fırsatı buldum.	1	2	3	4	5
11. Dersi ile hangi öğretim yöntemlerinin öğrencinin derse aktif olarak katılmasını sağladığını gördüm.	1	2	3	4	5
12. Dersi ile ölçme ve değerlendirme yapabilme konusunda deneyim edindim.	1	2	3	4	5
13. Dersi ile sınıfa nasıl hâkim olmam gerektiğini gördüm.	1	2	3	4	5
14. Dersi sayesinde demokratik bir sınıf ortamını nasıl oluşturabileceğimi gördüm.	1	2	3	4	5
15. Dersi esnasında öğrencilerden olumsuz bir dönüt almadım.	1	2	3	4	5
16. Dersi ile bir öğretmenin alanındaki yeniliklere açık olması gerektiğini anladım.	1	2	3	4	5
17. Dersi ile yenilikleri yakından takip etmesi gerektiğini anladım.	1	2	3	4	5
18. Dersi ile bir öğretmenin teknolojik gelişmelerden haberdar olması gerektiğini anladım.	1	2	3	4	5
19. Dersi ile eğitimde teknoloji kullanımının faydasını ve önemini anladım.	1	2	3	4	5
21. Dersi ile uygulama okulundaki öğretmenin deneyimlerinden faydalanma fırsatı buldum.	1	2	3	4	5
Uygulama öğretmenin;					
22. Bana katkı sağladığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23. Bu mesleği sevmemde katkısı olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
24. Alan bilgisi konusunda yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
25. Derse hazırlıklı geldiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5

26. Ders planına uygun hareket ettiğini gördüm.	1	2	3	4	5
27. Derste birden çok materyal kullandığını gördüm.	1	2	3	4	5
28. Okul deneyimi dersinin yapılmasından hoşnut olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
Uygulama öğretmeni (danışmanınız);					
29. Başına düşen öğrenci sayısının fazla olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
30. Okul deneyimi dersinin yapılmasından hoşnut olmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
31. Uygulama programı ile ilgili beni bilgilendirdi.	1	2	3	4	5
32. Okul deneyimi dersindeki etkinlikler ile ilgili bana tavsiyeler verdi.	1	2	3	4	5
33. İle okul deneyimi dersi çerçevesinde düzenli olarak görüşmeler yaptık.	1	2	3	4	5
34. Bana yazılı ve sözlü olarak dönütler verdi.	1	2	3	4	5
35. Uygulama öğretmeni ile görüşüp benim başarıyı arttıracak ve beni geliştirecek tavsiyelerde bulundu.	1	2	3	4	5
36. Okul deneyimi dersi esnasında okul ortamını bir öğretmen gözüyle değerlendirme fırsatı buldum.	1	2	3	4	5
37. Okul deneyimi dersi sayesinde nöbetçi öğretmenin görev ve sorumluluklarının neler olduğunu gördüm.	1	2	3	4	5
38. Okul deneyimi dersi sayesinde eğitsel kol çalışmalarında hangi etkinliklerin yapıldığını görme fırsatı buldum.	1	2	3	4	5
39. Uygulama okulunda, uygulama öğretmeninden başka, diğer öğretmenlerin de bana destek olduğunu ve bana katkı sağladıklarını söyleyebilirim.	1	2	3	4	5
40. Okul idaresinin beni diğer öğretmenlerden ayırmadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
42. Okul idaresi benim farklı uygulama öğretmenlerini gözlemleyebilmem için bana fırsat verdi.	1	2	3	4	5
43. Okul deneyimi dersi ile okul idaresi-öğretmen-veli koordinasyonunun nasıl sağlandığını gözlemledim.	1	2	3	4	5
44. Okul deneyimi dersi sayesinde okul idaresinin nasıl yapıldığını gözlemleme fırsatı buldum.	1	2	3	4	5
45. Okul idaresinin resmi evraklar ve öğrenci dosyaları ile ilgili bir düzen oluşturduğunu gözlemledim.	1	2	3	4	5
46. Okul idaresinin okulun temizliği ve güvenliği ile ilgili gerekli önlemleri aldığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
47. Okul idaresinin öğrenci kılık kıyafetine özen gösterdiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5
48. Uygulama okulundaki kütüphanenin yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
49. Uygulama okulunda kantinde bulunan yiyecek ve içeceklerin öğrencinin gelişimi ve sağlığı açısından denetlenmesi gerektiğini düşünüyorum.	1	2	3	4	5